

Vel Bevert!

B.359. Røros. Bergmannsgata 19

Engzeliusgården. Portrommet

Forslag til tiltak

Rapport nr: 16/2017

Jon Brønne
Malerikonservator NKF-N,
Professor emeritus

Rapport Nr. Vel Bevert! Rapport nr. 16/2017	Oppdragsperiode: 13.-14.6.2017	Publiseringsdato 14.06.2017
Tittel: B.359. Røros. Bergmannsgata 19. Engzeliusgården. Portrommet Forslag til tiltak	Feltarbeid: 13.-14.6. 2017	Rapportering: 14.6.2017
Oppdragsgiver: Riksantikvaren	Forsidebilde Bergmannsgata 19. Hovedfasaden. Foto: J. Brønne. September 2012.	
Forfatter(e) Brønne, Jon	Sider: 12	Tilgjengelighet Åpen
	Kontrakt: 20.3.2017	
Prosjektleder: Jon Brønne		
Prosjektmedarbeider:		

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn for prosjektet	3
2	Forslag til tiltak	6
2.1	Snekkerarbeider	6
2.1.1	Håndlister	6
2.1.2	Fotlister	6
2.1.3	Brystningslist.....	6
2.2	Malararbeider.....	7
2.2.1	Himling og taklist.	7
2.2.2	Vegger over brystning	7
2.2.3	Brystning, brystningslist og fotlist	7
2.2.4	Dørgerikter	7
2.2.5	Døra til Kulturminnefondet	7
2.2.6	Innsiden av portene.....	7
2.2.7	Veggfeltet på sydveggen bak porten.....	7
2.2.8	Betonggulvet og evt. ny betong eller tretrapp.....	7
2.2.9	Lamper	7
3	Kilder.....	12
3.1	Arkivalia	12

1 Bakgrunn for prosjektet

Fasaden på Bergmannsgata 19 skal pusses opp. Undertegnede har tidligere utført en farge- og bygningsarkeologisk undersøkelse av fasaden, rapportert 6.12.2015. (Se Pkt. Kilder)

Vel Bevart ble den 18.5.2017 kontaktet av Nina Krogstad hos Forr Bo som er de nye eierne av Engzeliushåden. Forr Bo ønsket råd om behandling av det gamle portrommet, som nå er inngangen til Kulturminnefondet. Forr Bo ønsket enkle løsninger som ikke medførte større inngrep.

Arbeidet inngår som en del av de årlige undersøkelsene og rådgivingen som Vel Bevart utfører for Riksantikvaren innenfor Verdensarvområdet.

Figur 1. Røros. Bergmannsgata 19. Portrommet sett fra Bergmannsgata. Fra gata går en simpel tretrapp, og en skrå betongrampe som ble etablert da ble etablert en dagligvarehandel i Engzeliussgården. Rampen fortsatte ut i gata. Se figur 2. Hvis rampen fjernes til det punktet som er markert med en rød pil, vil det kunne etableres en trapp fra det punktet og innover mot døra til Kulturminnefondet. Det vil også være mulig å rekonstruere de forhuggete delene nederst på begge portbladene slik at porten kan lukkes og låses. Foto: J. Brønne 14.6.2017.

I rapporten Vel Beverts rapport fra 6.12.2015 foreslår undertegnede: «Det innebærer at porten bør kompletteres og den støpte rampen i porten fjernes. Som erstatning etableres en trapp innerst i portrommet.» Dette forslaget står fremdeles ved lag.

Det er også en mellomløsning til å løse dette. For igjen å kunne få en helhetlig fasade på Engzeliussgården, uten de forhuggete portene som nå «henger i lufta», vil være å fjerne den ytterste delen av betongrampen, inn til det punktet hvor portene når, hvis de står i åpen tilstand. Fra det punktet kan det etableres en trapp på tre-fire trinn inn på eksisterende rampe.

Figur 2 Røros. Bergmannsgata 19. Portrommet med den forlengete rampen slik den så ut i juli 2012. Foto: J. Brønne 6.7.2012.

2 Forslag til tiltak

Dagens forslag er basert på meget enkle tiltak for snekker og maler.

Figur 3. Røros. Bergmannsgata 19. Portrommet. De røde pilene markerer avslutningen på fotlistene mot vest, på nordveggen til venstre og sydveggen til høyre. Foto: J. Brønne 14.6.2017.

2.1 Snekkerarbeider

2.1.1 Håndlister

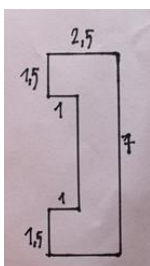
Håndlistene på nord- og sydveggene demonteres.

2.1.2 Fotlister

Det monteres en fotlist i overgangen mellom gulvet og veggene. Fotlista skal ikke gå bak portene, men avsluttes mot hjørnet der portene slår mot nord og sydveggene. Avslutningen av fotlistene er markert med røde piler på figurene 3. Fotlistene skal også monteres på østveggen mellom dørgeriktene og nord- og sydveggene. Fotlistene lages av et høvlet, standard glattkantbord som settes på flasken. Dimensjon 21 x 195 mm. På dette legges en standard glattkant list med dimensjon 9 x 28 mm. På denne legges en standard firkantlist med dimensjon 21x21 mm. Fotlista er en meget enkel variant av en listtype som var i bruk store deler av 1800- åra.

2.1.3 Brystningslist

90 cm over gulvnivået, dvs. ca. der hvor overkant av håndlistene er i dag, settes det på en brystningslist. Brystningslista skal også monteres på østveggen mellom dørgeriktene og nord- og sydveggene. Brystningslista bør måle ca. 70 x 25 mm. Den skal ha et innfrest midtparti. (Se skisse, figur 4.) Dette er en brystningslist som var mye brukt i Rørosregionen gjennom 1800- tallet og begynnelsen av 1900- tallet. På forespørsel fra undertegnede til Antikvarisk Verksted på Rørosmuseet ble det bekreftet at den typen list var meget enkel å fremstille ved hjelp av en vanlig fres.

Figur 4. Røros. Bergmannsgata 19. Skisse av ny brystningslist. JB. 14.6.2017.

2.2 Malerarbeider

2.2.1 Himling og taklist.

Males hvit med linoljemaling. Glans 35-40.

2.2.2 Vegger over brystning

Males gul oker med linoljemaling. NCS S 1020-Y30R. Glans 35-40. På nordveggen males også veggfargen helt fram, bak porten. På sydveggen males kun veggfargen på veggfeltet fra sydvesthjørnet og inn til den grønne veggen bak porten. (Blå pil på figur 5.)

2.2.3 Brystning, brystningslist og fotlist

Under brystningslista vil panelet danne en «brystning». Denne males grå med linoljemaling. NCS S 3000-N. Glans 35-40. På begge veggene males brystningsfargen kun frem til sydvest- og nordvesthjørnene.

2.2.4 Dørgerikter

Males grå med linoljemaling. NCS S 3000-N. Glans 35-40

2.2.5 Døra til Kulturminnefondet

Ingen tiltak.

2.2.6 Innsiden av portene

Ingen tiltak

2.2.7 Veggfeltet på sydveggen bak porten

Det grønmalte veggfeltet bak sydporten skal ikke males over.

2.2.8 Betonggulvet og evt. ny betong eller tretrapp

Males grå med garantert sklisikker gulvmaling for betong. NCS S 4500-N. Standard glans.

2.2.9 Lamper

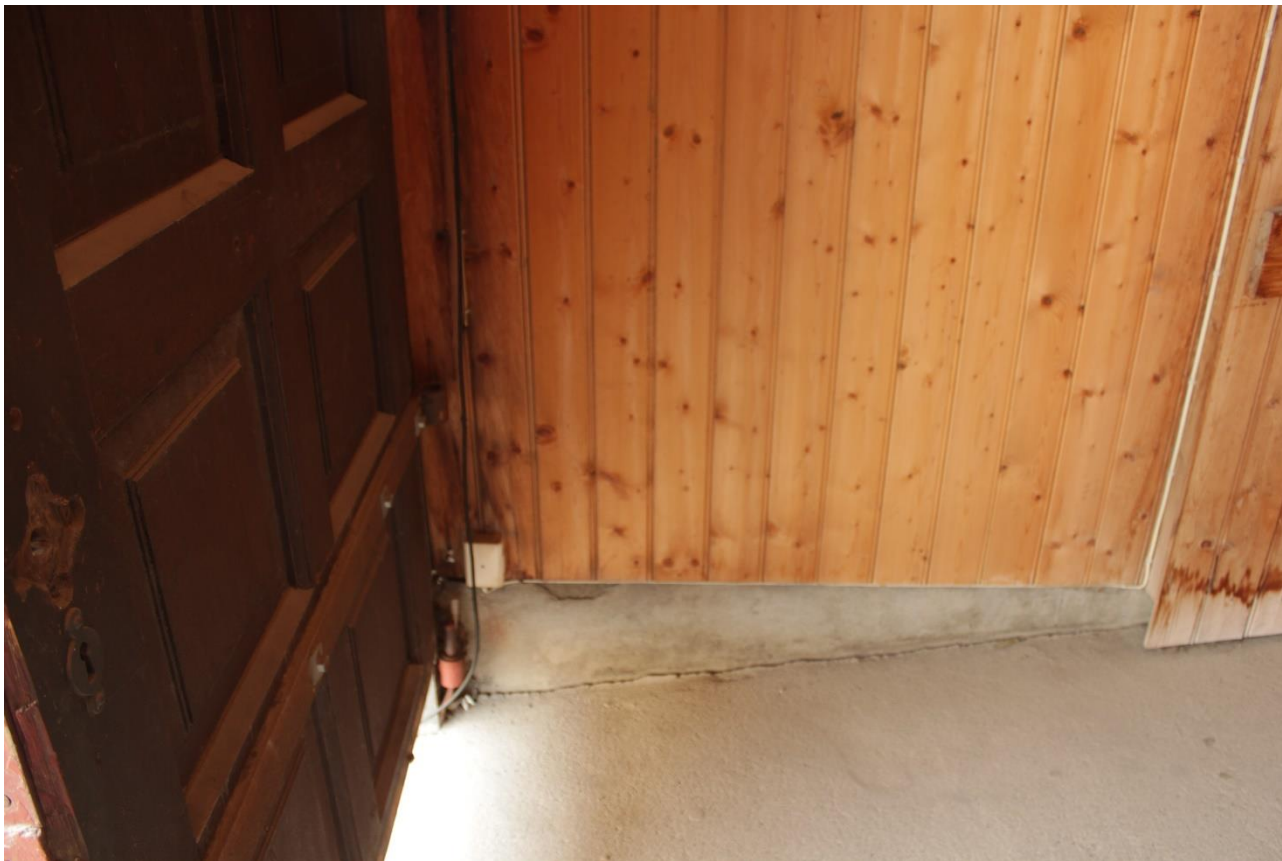
Dagens lampetter/lykter kan byttes. Vel Bevart foreslår at leietager evt. finner passende armatur til portrommet.

Figur 5. Røros. Bergmannsgata 19. Portrommet. Veggfeltet markert med blå pil skal males med veggfargen fram til den grønne veggfargen bak porten. Foto: J. Brønne 14.6.2017.

Figur 6. Røros. Bergmannsgata 19. Portrommet. På nordveggen males veggfargen helt fram til vestveggen. Foto: J. Brønne 14.6.2017.

Figur 7. Røros. Bergmannsgata 19. Portrommet. Dette grønmalte veggfeltet bak sydporten males ikke over. Foto: J. Brønne 14.6.2017.

Figur 8. Røros. Bergmannsgata 19. Portrommet. Innsiden av portene og resten av veggfeltene på vestveggen skal ikke overmales. Foto: J. Brønne 14.6.2017.

3 Kilder

3.1 Arkivalia

- Brønne, Jon. 359. Røros. Bergmannsgata 17. «Engzeliusgården» / «Leighgården». Fargeundersøkelse av fasaden. NIKU Oppdragsrapport 170/2015

Røros 14.6.2017

Jon Brønne
Malerikonservator
Vel Bevert!